

**รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน
สหกรณ์ออมทรัพย์
ประจำปี ๒๕๕๙**

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี ๒๕๕๙

www.cad.go.th
ISBN 978-974-9059-23-7

๕๕ ปี
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี 2549

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี 2549 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) ข้อมูลทางการเงินการบัญชี เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน รวมทั้งผลสรุปการวิเคราะห์ประเมิน ประสิทธิภาพในการบริหารการเงินในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ซึ่งทำการ วิเคราะห์โดยจัดการข้อมูล วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของรายการต่างๆ โดยใช้ค่ารวม (Total) และร้อยละ (Percentage) ของค่ารวม วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) และวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Common Size Analysis) ข้อมูลที่น่าเสนอ จึงเป็นสารสนเทศ เพื่อหน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้อง จะนำไปใช้ ในการวางแผนและกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์

การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์) ประจำปี 2549 สำหรับสหกรณ์ที่มีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2548 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549 มีจำนวนสหกรณ์ตามทะเบียนทั้งสิ้น 1,272 แห่ง รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 1,122 แห่ง ซึ่งแยกเป็นกลุ่มอาชีพของสมาชิก เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคราชการ 680 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ภาครัฐวิสาหกิจ 52 แห่ง และสหกรณ์ออมทรัพย์ภาคเอกชน 390 แห่ง โดยส่วนใหญ่จัดตั้งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมากที่สุด ร้อยละ 40.64 จำนวนสมาชิก ณ วันสิ้นปี 2.13 ล้านคน ดำเนินธุรกิจโดยรวม 4 ด้าน จำนวนเงินทั้งสิ้น 704,482 ล้านบาท ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน 153,976 ล้านบาท ธุรกิจสินเชื่อ 550,487 ล้านบาท ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 15 ล้านบาท และธุรกิจให้บริการ 4 ล้านบาท มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 662,993 ล้านบาท ผลการดำเนินงานมีรายได้รวม 37,564 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายรวม 13,521 ล้านบาท ผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ 24,043 ล้านบาท

ผลการรวมกลุ่มของสมาชิกในภาพรวมเกิดการออมเงินในรูปของการถือหุ้น และการฝากเงินไว้ในสหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนภายใน จำนวนเงิน 486,640 ล้านบาท คิดเฉลี่ยเงินออมต่อสมาชิก 228,214 บาทต่อคน นอกจากนี้ยังมีการกู้ยืมทุนจากแหล่ง ภายนอกในรูปของเครดิตระยะสั้น จำนวน 13,153 ล้านบาท และเครดิตระยะยาวจำนวน

บทสรุป

41,118 ล้านบาท โดยเงินทุนดังกล่าวนำไปให้สมาชิกที่มีความต้องการใช้เงินในการดำรงชีพเป็นเงินให้กู้ยืมระยะสั้น จำนวนเงิน 99,537 ล้านบาท และเงินให้กู้ยืมระยะยาว จำนวนเงิน 467,542 ล้านบาท เฉลี่ยหนี้ต่อสมาชิกเท่ากับ 265,936 บาทต่อคน ทั้งนี้ทางใช้ประโยชน์ของเงินที่สมาชิกกู้ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อล้างหนี้สินเดิมและเพื่อการอุปโภคบริโภค ร้อยละ 25.21 และร้อยละ 22.69 ตามลำดับ คุณภาพของลูกหนี้พบว่า ในรอบปี 2549 สหกรณ์ออมทรัพย์มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จำนวน 1,242 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.22 ของลูกหนี้ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.99 นอกจากนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมมีสภาพคล่องที่ต้องนำไปบริหารโดยลงทุนในตราสารหนี้ต่างๆ เพื่อจะได้รับส่วนเกินของเม็ดเงินที่สร้างกำไรให้องค์กรในรูปของเงินลงทุนระยะสั้น จำนวน 12,514 ล้านบาท และเงินลงทุนระยะยาว จำนวน 56,204 ล้านบาท ณ วันสิ้นปี มีผลขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น จำนวน 447 ล้านบาท

หากพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากการเปลี่ยนแปลงภายในและภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อสหกรณ์ ในด้านของหนี้สินภาคครัวเรือนที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ความต้องการเงินกู้มากขึ้น ความเสี่ยงจากสภาพคล่องของกระแสเงินไหลเข้า-ออก ระหว่างการลงทุนอยู่ในลูกหนี้ที่มีระยะเวลาการเรียกเก็บเงินระยะยาวกับเงินที่ต้องชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ในระยะสั้น ตลอดจนความเสี่ยงจากการลงทุนในตราสารหนี้ที่ต้องควบคุมดูแลโครงการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพมีการกระจายความเสี่ยง เพราะหากผลตอบแทนสูงความเสี่ยงย่อมสูงตามไปด้วย ดังนั้นกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการควรยึดมั่นในหลักอุดมการณ์สหกรณ์ เพื่อความมีประสิทธิภาพเป็นที่พึ่งพาของสมาชิกอย่างถาวร ทั้งนี้สหกรณ์ควรเริ่มรณรงค์สร้างจิตสำนึกในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิตของสมาชิก กรรมการ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ให้ลดความฟุ้งเฟ้อไม่สร้างหนี้สินเพิ่มตลอดจนมีวินัยทางการเงิน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทเป็นหน่วยงานหลักในการตรวจสอบบัญชี พัฒนาระบบการจัดทำและบริหารการเงินการบัญชีให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ ด้วยวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่นพัฒนาสหกรณ์ให้โปร่งใส ก้าวไกลด้วยไอที นำบัญชีสู่เกษตรกรไทย โดยสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีหน้าที่ส่วนหนึ่งในการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการบริหาร ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในแต่ละรอบปี ตลอดจนสรุปผลการวิเคราะห์และข้อสังเกต อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เจริญก้าวหน้า

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี 2549 ได้รวบรวมข้อมูลทางการเงินการบัญชีจากรายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ (ยกเว้นชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์) สำหรับสหกรณ์ที่มีปีสิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2548 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549 โดยรวมทั้งประเทศที่ได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นต่อการเงินเสร็จเรียบร้อยแล้ว

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หวังว่า รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ฉบับนี้ คงอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสถาบันสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งด้านการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง แก่ส่วนราชการ และบุคคลทั่วไป

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เลขที่ 2550

<http://statistic.cad.go.th> ติดต่อสอบถาม: sysman@cad.go.th
โทร. 0 2628 5240-59 ต่อ 4305

สารบัญ

	หน้า
บทสรุป	(1)-(2)
คำนำ	(3)
สารบัญเรื่อง	(5)-(6)
สารบัญภาพ	(7)
สารบัญตาราง	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1-9
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. ขอบเขตของการรายงาน	2
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
5. นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 วิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล	11-13
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล	11
2. วิธีการจัดทำ	11
3. การวิเคราะห์ข้อมูล	11
บทที่ 3 การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	15-41
1. จำนวนสหกรณ์	15
2. จำนวนสมาชิก	18
3. การสะสมเงินค่าหุ้น	20
4. ธุรกิจของสหกรณ์ระหว่างปี	21
5. ผลการดำเนินงาน	25

สารบัญ

หน้า

6. ฐานะการเงิน	28
7. โครงสร้างทางการเงิน	33
8. ทุนดำเนินงาน	38
9. แหล่งเงินกู้ยืมของสหกรณ์	39
บทที่ 4 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	43-46
1. สรุป	43
2. ข้อเสนอแนะ	46
ภาพผนวก	49-81

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์ตามทะเบียนในรอบปี 10 ปี (2540-2549)	17
ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ ปี 2549	18
ภาพที่ 3 แสดงจำนวนสมาชิกในรอบปี 5 ปี (2545-2549)	18
ภาพที่ 4 แสดงการกระจายตัวของสมาชิกเป็นรายภาค ปี 2549	19
ภาพที่ 5 แสดงจำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ แยกตามรูปแบบย่อยต่างๆ ปี 2549	19
ภาพที่ 6 แสดงจำนวนการถือหุ้นของสมาชิก แยกตามรูปแบบย่อยต่างๆ ปี 2549	21
ภาพที่ 7 แสดงทางใช้ประโยชน์จากเงินกู้ของสมาชิก ปี 2549	24
ภาพที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบเงินรับฝาก และเงินให้กู้ยืมของสมาชิกคงเหลือ ในรอบ 10 ปี	24
ภาพที่ 9 แสดงผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (2545-2549)	27
ภาพที่ 10 แสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ ประจำปี 2549 (ด้านสินทรัพย์)	29
ภาพที่ 11 แสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ ในรอบ 5 ปี (ด้านหนี้สินและทุน)	32
ภาพที่ 12 แสดงส่วนประกอบของทุนดำเนินงาน ในรอบปี 2549	39

สารบัญ

ตารางสถิติการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนสหกรณ์ตามทะเบียน	50
ตารางที่ 2	จำนวนสหกรณ์ที่ต้องตรวจสอบ	50
ตารางที่ 3	จำนวนสหกรณ์ที่ไม่ต้องตรวจสอบ	51
ตารางที่ 4	จำนวนสมาชิก	51
ตารางที่ 5	การถือหุ้นของสมาชิก	52
ตารางที่ 6	ปริมาณธุรกิจ	52
ตารางที่ 7	การรับฝากเงินจากสมาชิก	53
ตารางที่ 8	การรับฝากเงินจากอื่น ๆ	54
ตารางที่ 9	การให้เงินกู้แก่สมาชิก	55
ตารางที่ 10	การให้สหกรณ์อื่นกู้	57
ตารางที่ 11	การใช้ประโยชน์ของเงินกู้	59
ตารางที่ 12	การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	60
ตารางที่ 13	การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	61
ตารางที่ 14	ผลการดำเนินงานของสหกรณ์	62
ตารางที่ 15	รายได้เฉพาะธุรกิจ	64
ตารางที่ 16	ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	65
ตารางที่ 17	รายได้อื่น	67
ตารางที่ 18	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	68
ตารางที่ 19	ฐานะการเงิน	70
ตารางที่ 20	แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน	77
ตารางที่ 21	แหล่งเงินกู้ยืม	78
ตารางที่ 22	อัตราส่วนทางการเงิน	81

1. หลักการและเหตุผล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานภาครัฐ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปโดยถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว และเป็นธรรม ส่งเสริมให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา แก่บรรดาสมาชิก และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาและเผยแพร่เทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงิน การบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรโดยจัดทำโครงการเสริมสร้าง ภูมิปัญญาทางบัญชีแก่เกษตรกรไทยเพื่อส่งเสริมให้ภาคเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเงินการบัญชีสามารถเรียนรู้และนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยเริ่มจากการบันทึกบัญชีในครัวเรือนและพัฒนาขยายไปสู่การประกอบอาชีพได้ ตลอดจนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพระราชดำริ โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ตามนโยบายของรัฐบาล มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีและระบบการบริหารจัดการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยเน้นการสร้าง ความเข้มแข็งในแก่เศรษฐกิจในระดับรากหญ้า เพื่อเป็นรากฐานหลักในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2549 เป็นเอกสารทางวิชาการเล่มหนึ่ง ที่ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางการเงินที่ผ่านการตรวจสอบบัญชีแล้ว โดยผู้สอบบัญชีของภาครัฐ และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ซึ่งในรายงานดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงข้อมูลการเคลื่อนไหวด้าน จำนวนสหกรณ์ สมาชิก ปริมาณธุรกิจ ผลการดำเนินงาน และฐานะการเงิน ตลอดจนสรุปผลและข้อเสนอแนะ ในรอบปี 2549 และการเปรียบเทียบให้เห็นข้อมูลทางการเงินย้อนหลัง 5 ปี เพื่อเป็นการ

เผยแพร่แก่หน่วยงานภาครัฐ หรือ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในอันจะนำไปใช้ในการวางแผน กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือสถาบันเกษตรกร ตลอดจนสถาบันอื่นๆ ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สรุป ทำการวิจัย เพื่อให้สถาบันเกษตรกรมีความมั่นคงถาวรต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสรุปรายงานผลการดำเนินงานฐานะการเงินและประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมทั้งประเทศ ในรอบประจำปี 2549
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางธุรกิจ โดยการใช้อัตราส่วนทางการเงิน และประเมินประสิทธิภาพทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมทั้งประเทศ และแสดงผลในรูปแบบของตารางข้อมูลทางการเงินเปรียบเทียบในรอบ 5 ปี (พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549)
3. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ตลอดจนเผยแพร่กิจกรรมทางธุรกิจของสหกรณ์

3. ขอบเขตของกรรณายาง

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ประจำปี 2549 ได้รวบรวมข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ จากงบการเงินและรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นข้าราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้ชำนาญการด้านตรวจสอบบัญชี และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์กับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีปีสิ้นสุด วันที่ 1 เมษายน 2548 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549 มีจำนวนตามทะเบียนทั้งสิ้น 1,272 สหกรณ์

ในส่วนของการรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ได้ทำการประมวลผลข้อมูลตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 รวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น จำนวน 1,122 สหกรณ์ รวบรวมข้อมูลไม่ได้ จำนวน 150 สหกรณ์ ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้หมดทุกสหกรณ์ เนื่องจากในแต่ละปีมีสหกรณ์ที่อยู่ในสถานภาพเลิก/ชำระบัญชี จัดตั้งใหม่ดำเนินงานยังไม่ครบรอบปีบัญชี และเป็นสหกรณ์ที่ไม่พร้อมรับการตรวจสอบ

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานธุรกิจและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมของทั้งประเทศ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาแนวทางในการวางแผนงาน และช่วยในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนางานและธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในอนาคตต่อไป
2. เพื่อให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ สถาบันสหกรณ์ สถาบันการศึกษา สถาบันการเงินต่างๆ และบุคคลผู้สนใจทั่วไป ได้ทราบความเคลื่อนไหวของธุรกิจและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หรือเพื่อการศึกษาของสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อไป
3. เพื่อการเผยแพร่และให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลืองานด้านสหกรณ์ ให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

5. นิยามศัพท์

ส่วนหนึ่งของรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ประจำปี 2549 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้เกี่ยวข้องกับคำนิยาม ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิก เป็นบุคคล ซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมให้สมาชิก รู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์งอกเงยโดยยึดมั่นอยู่ในพื้นฐานของความยุติธรรมและเสมอภาค และได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ได้จัดแบ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ออกเป็นรูปแบบย่อยๆ ตามลักษณะอาชีพของสมาชิก ดังนี้

ภาคราชการ

- สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ
- สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร

- สหกรณ์ออมทรัพย์ครู
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย
- สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล/สาธารณสุข
- สหกรณ์ออมทรัพย์ราชการอื่นๆ

ภาครัฐวิสาหกิจ

ภาคเอกชนและอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สรุปลดดังนี้

- 1) ส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลัก แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - ก. ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการถือหุ้น กำหนดให้สมาชิกส่งชำระค่าหุ้นเป็นประจำทุกเดือน และจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินอัตราที่กฎหมายสหกรณ์กำหนด
 - ข. ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการรับฝากเงิน สหกรณ์จะมีการให้บริการด้านเงินฝากแก่สมาชิกทั้งประเภทประจำ ออมทรัพย์ และออมทรัพย์พิเศษ โดยให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยในอัตราเดียวหรือสูงกว่าธนาคารพาณิชย์
- 2) การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์จะนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกมาใช้หมุนเวียนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นหรือขาดแคลนทางเศรษฐกิจกู้ยืม โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินกู้ในภาคเอกชน การให้เงินกู้แก่สมาชิกจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ
 - ก. เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน
 - ข. เงินกู้สามัญ
 - ค. เงินกู้พิเศษ
- 3) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน
- 4) ซื้อหุ้นของธนาคาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์
- 5) ซื้อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์ สหกรณ์อื่นหรือของสถาบันซึ่งประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวก หรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

- 6) ซื้อพันธบัตรรัฐบาลหรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ออกตั๋วสัญญาใช้เงินและตราสารการเงิน ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินและตราสารการเงิน
- 7) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด
- 8) ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก
- 9) กระทำการต่างๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์เพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น

- * **สมาชิก** หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์ที่ได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว และหมายรวมถึงสมาชิกแรกตั้งสหกรณ์ด้วย
- * **สมาชิกลาออก** หมายถึง สมาชิกที่พ้นหรือขาดจากสมาชิกภาพด้วยสาเหตุต่างๆ ได้แก่ ตาย ลาออกจากสหกรณ์ ถูกให้ออกจากสหกรณ์ หรือขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ และโอนหุ้นซึ่งตนถืออยู่ในสหกรณ์ไปหมดแล้ว
- * **ปีบัญชี** หมายถึง ระยะเวลา 1 ปี ที่สหกรณ์กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการวัดผลการดำเนินงานแสดงฐานะการเงิน
- * **ปี 2549** หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปี สำหรับปีบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2548 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549
- * **ปี 2548** หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปี สำหรับปีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2548
- * **ประเภทธุรกิจของสหกรณ์** หมายถึง ในรอบปีบัญชีสหกรณ์ได้ทำธุรกิจแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ ธุรกิจการรับฝากเงินธุรกิจการให้เงินกู้ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจให้บริการและส่งเสริม

- * **ไม่ดำเนินธุรกิจ** หมายถึง สหกรณ์ไม่เริ่มดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลัก นับจากวันจดทะเบียน
- * **ไม่ดำเนินจบ** หมายถึง เป็นสหกรณ์ที่ไม่ดำเนินธุรกิจและหยุดดำเนินธุรกิจ มาตั้งแต่จัดตั้งสหกรณ์
- * **หยุดดำเนินธุรกิจ** หมายถึง สหกรณ์ที่ไม่ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลัก เพิ่มเติมระหว่างปี
- * **ยังไม่ครบรอบปีบัญชี** หมายถึง สหกรณ์ที่เพิ่งจดทะเบียนใหม่ ดำเนินงานยังไม่ถึงรอบปีทางบัญชี
- * **กำไร(ขาดทุน) สุทธิ** หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชี ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ หากรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจะเป็นกำไรสุทธิ ในทางตรงกันข้าม หากค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้จะเป็นขาดทุนสุทธิ
- * **กำไรสุทธิประจำปี** หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธิที่นำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม
- * **ทุนของสหกรณ์** หมายถึง ผลรวมของทุนเรือนหุ้น เงินสำรอง ทุนสะสมต่างๆ กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ) รอกการจัดสรร และกำไร (ขาดทุน) ประจำปี
- * **ทุนดำเนินงาน** หมายถึง เงินหรือสินทรัพย์อื่นๆ ที่ตั้งไว้สำหรับดำเนินกิจการเพื่อหาผลประโยชน์ เพียงเพื่อความอยู่รอดของสหกรณ์เท่านั้น โดยทุนดังกล่าว เป็นส่วนของเงินทุนของสหกรณ์เอง และส่วนที่ได้จากการกู้ยืม การสร้างเครดิตทางการค้าและหนี้สินที่สหกรณ์มีภาระผูกพันต้องชำระคืนในภายหน้า

- * **การบริการเงินกู้ยืม** หมายถึง การกำหนดระดับเงินทุนหมุนเวียนสุทธิ สุทธิ ให้เหมาะสมกับสหกรณ์ โดยจัดการเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินทุนและการใช้ไปของเงินทุนว่า ควรจะเป็นเท่าไรระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอที่ไม่กระทบกับการดำเนินงานของสหกรณ์
- * **สินทรัพย์ถาวร** หมายถึง เงินสดและสินทรัพย์ที่อาจขาย หรือแปลงสภาพเป็นเงินสดในเวลาอันสั้น ปกติจะถือเกณฑ์ภายใน 1 ปี ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากธนาคาร เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้ระยะสั้น (หักส่วนที่เป็นหนี้เสียแล้ว) เป็นต้น
- * **หนี้สินถาวร** หมายถึง เป็นภาระผูกพันอันเกิดจากรายการซึ่งอยู่ในวงจรการดำเนินงาน เช่น วัสดุเพื่อใช้ในการผลิต หรือการให้บริการเพื่อหารายได้ หรือเป็นหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานโดยตรง หรือการค้าประกันเงินกู้ยืมระยะสั้น โดยปกติจะภายใน 1 ปี เช่น เจ้าหนี้การค้า และตัวเงินจ่าย เงินมัดจำและเงินกู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชี ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ฯลฯ
- * **ความเสี่ยง** หมายถึง ความน่าจะเป็นอันเกิดจากเหตุการณ์ที่แตกต่างไปจากที่ประมาณการหรือคาดการณ์ไว้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหาย หรือประสบความสำเร็จล้มเหลว หรือไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่องานสหกรณ์

- * **เงินลงทุนระยะสั้น** หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ไม่เกินหนึ่งปีโดยจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสด รวมทั้งส่วนของเงินลงทุนระยะยาวที่จะครบกำหนดไถ่ถอนภายในรอบหนึ่งหนึ่งปีบัญชีถัดไป
- * **เงินลงทุนเพื่อค้า** หมายถึง เงินลงทุนเพื่อเป้าหมายหลักในการทำการค้าจากการเปลี่ยนแปลงราคาในช่วงเวลาสั้นไม่เกินสามเดือนนับแต่เวลาที่ลงทุน
- * **เงินลงทุนเพื่อขาย** หมายถึง เงินลงทุนที่จะถือไว้โดยไม่ระบุช่วงเวลาและอาจขายเพื่อเสริมสภาพคล่อง หรือเมื่ออัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลง
- * **เงินลงทุนทั่วไป** หมายถึง เงินลงทุนในตราสารทุนที่ไม่มีตลาดซื้อขายคล่องรองรับ
- * **เงินฝากฝากกรณียืม** หมายถึง เงินฝากในชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยและสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น
- * **เงินลงทุนระยะยาว** หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเกินหนึ่งปี รวมถึงเงินลงทุนที่ไม่มีกำหนดอายุไถ่ถอน
- * **สินทรัพย์ไม่มีตัวตน** หมายถึง สินทรัพย์ประเภทที่ไม่อาจแลเห็นและจับต้องไม่ได้ มีลักษณะเป็นสิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
- * **ทุนสำรอง** หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ที่สหกรณ์จัดสรรไว้ตามข้อบังคับ รวมทั้งได้จากเงินอุดหนุน หรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ได้รับบริจาค โดยมีได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เพื่อการใด เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ ที่ได้จัดสรรเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์และได้มีการจัดหาสินทรัพย์แล้ว เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ คงเหลือเมื่อสิ้นสุดวัตถุประสงค์ของทุนแล้ว

- * **ทุนสำรองจะถอนจากบัญชีได้เพื่อชดเชยการขาดทุน หรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิม**
- * **ทุนภายใน** หมายถึง ทุนดำเนินงานส่วนที่อยู่ภายในสหกรณ์ทั้งที่เป็นทุนของสหกรณ์และของสมาชิก (ในฐานะเจ้าของสหกรณ์) ทั้งยังหมายรวมถึงเงินที่ยังอยู่ในระหว่างการบริหารจัดการหรือการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น ทุนของสหกรณ์เงินรับฝากสมาชิก และอื่นๆ อาทิ เงินสะสมเจ้าหน้าที่สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ เงินรอจ่ายคืน ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเงินรับบริจาค (ที่มีวัตถุประสงค์) ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ ฯลฯ
- * **ทุนภายนอก** หมายถึง ทุนดำเนินงานที่สหกรณ์จัดหาจากแหล่งภายนอกและมีภาระหนี้ผูกพันทางการเงินกับบุคคลหรือสถาบันภายนอก เช่น เงินกู้ยืมต่างๆ เครดิตทางการค้า ตัวเงินจ่าย เงินรับฝากของสหกรณ์อื่น ฯลฯ
- * **เงินส่งชำระที่ระงับการจ่าย** หมายถึง เงินที่สหกรณ์ส่งชำระหนี้ แต่ยังไม่อาจจำแนกเงินที่ส่งนั้นได้ว่าเป็นส่วนที่ชำระดอกเบี้ยและส่วนที่ชำระต้นเงินเป็นจำนวนเท่าใด
- * **สภาพคล่องทางการเงิน** หมายถึง สภาพที่สหกรณ์มีเงินสดจำนวนหนึ่ง ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้เงินกู้ถึงกำหนดชำระหัก ณ ที่จ่าย เมื่อรวมแล้วเพียงพอที่จะชำระหนี้ เจ้าหนี้เงินกู้ยืมภายนอก เจ้าหนี้เงินรับฝาก ซึ่งเป็นสมาชิกเมื่อทวงถาม ตลอดจนเจ้าหนี้อื่นได้ตามกำหนดเวลา

วิธีการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากตัวเลขรายงานเก็บข้อมูลสถิติการเงินของสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ที่มีรอบบัญชีสิ้นสุดในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2548 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2549 โดยตัดยอดประมวลผล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 นำมารวบรวมข้อมูลและประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำเสนอเป็นรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินประจำปี 2549 ของสหกรณ์ออมทรัพย์

2. วิธีการจัดทำ

การจัดทำครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยศึกษาจากสภาพทั่วไปของสหกรณ์ การดำเนินธุรกิจ โครงสร้างทางการเงิน ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและทางใช้เงินทุนของสหกรณ์ แหล่งเงินกู้ยืม การวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) และข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Vertical Analysis) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Common Size Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายการต่างๆ โดยใช้ค่ารวม (Total) และอัตราร้อยละ (Percentage) และค่ารวมของค่าเฉลี่ย (Mean)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดฐานะการเงินและการดำเนินงาน
วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) และวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ จากแนวคิด CAMELS Analysis ดังนี้

2.1 เงินทุน (Capital Strength)

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratios)

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$$

$$\text{อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์}}$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

2.2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset quality)

อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ (Activity Ratios)

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

$$\text{อัตราหมุนของสินทรัพย์} = \frac{\text{ขาย / บริการ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถาวร}}$$

2.3 ความสามารถในการหารกำไร (Earning Sufficiency)

อัตราส่วนวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำกำไร (Profitability Ratios)

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ขาย / บริการ}} \times 100$$

$$\begin{aligned} \text{อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} \\ = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}{\text{กำไรสุทธิ} + \text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}} \times 100 \end{aligned}$$

2.4 สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity)

อัตราส่วนวัดสภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity Ratios)

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \text{ ต่อ } 1$$

3. อัตราร้อยละของการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อัตราการขยายตัว นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดอัตราร้อยละการเติบโตเพิ่มขึ้น (ลดลง) ของธุรกิจและอื่นๆ

$$\text{อัตราการเติบโตของปีที่ต้องการ} = \frac{[y_t - y_{t-1}]}{y_{t-1}} \times 100$$

y_t หมายถึง ตัวเลขของปีที่ต้องการ

y_{t-1} หมายถึง ตัวเลขของปีก่อน